

**Державна архівна служба України
Український науково-дослідний інститут
архівної справи та документознавства**

ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕВОЇ НАУКИ НА 2016-2020 РР.

Київ – 2014

Вступ

Національні інтереси України вимагають ефективних заходів, спрямованих на збереження національної архівної спадщини, забезпечення ефективнішого її використання для задоволення потреб суспільства у ретроспективній інформації. Невід'ємною складовою задоволення національних інтересів України у сфері архівної справи є її інноваційний розвиток, спрямований на оволодіння новими знаннями та ефективне їх використання на практиці.

У інноваційному розвитку архівної справи ключову роль відіграє наука, що сьогодні потребує реформування та структурних змін, спрямованих на підвищення якості та відповідальності за виконання науково-дослідних робіт та впровадження їх результатів в архівну практику. Першочерговим для створення збалансованого, сталого сектора наукових досліджень у сфері архівної справи має стати його підтримка з боку держави фінансовими, кадровими та матеріально-технічними ресурсами.

У зв'язку з цим виникла потреба у розробленні та реалізації Програми розвитку галузевої науки на 2015-2020 рр.(далі - Програма), спрямованої на створення та ефективне функціонування її нової моделі, вирішення комплексу організаційно-правових, технологічних, технічних, економічних та інших проблем розвитку наукового сектора галузі.

Програма спирається на визнання того, що інституційною основою галузевої науки є Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства (далі – УНДІАСД), що виконує прикладні дослідження у сфері архівознавства, документознавства та спеціальних історичних дисциплін, здійснює організацію інформаційного забезпечення архівних установ системи Державної архівної служби України (далі - Укрдержархів) та підготовку та випуск наукових періодичних видань.

За 20 років існування УНДІАСД його співробітниками виконано понад 200 наукових та науково-методичних розробок, серед яких – монографії, посібники, довідники, галузеві та державні стандарти, правила, порядки,

інструкції, галузеві нормативи, методичні рекомендації, аналітичні огляди тощо. Спільно з Укрдержархівом, архівними установами та іншими закладами та організаціями проведено понад тридцять наукових конференцій, читань, семінарів, круглих столів. В інституті відкрито аспірантуру та створено спеціалізовану вчену раду з правом приймати до розгляду і проводити захисти кандидатських дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук зі спеціальностей 07.00.06 – історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни та 27.00.02 – документознавство, архівознавство.

Прийняття та реалізація Програми сприятиме підвищенню якісних характеристик галузевої науки до рівня стандартів розвинених країн, інтенсифікації процесу опанування новими технологіями та їх використанню в архівній практиці.

I. Загальні положення

Програму розроблено відповідно до законів України «Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про наукову та науково-технічну експертизу», «Про Національний архівний фонд та архівні установи», «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» та інших нормативно-правових актів, що врегульовують питання розвитку наукової сфери та архівної справи.

Програма є системою взаємозв'язаних завдань та заходів, які забезпечують досягнення кінцевої мети програми і охоплюють всі її етапи - від проведення наукових досліджень до їх практичного впровадження.

Програмою передбачено проведення структурних змін шляхом підвищення ефективності управління галузевою наукою, здійснення організаційних, технологічних заходів, спрямованих на формування сприятливого середовища для її розвитку.

Програму розроблено з **метою** концентрації зусиль для вирішення найважливіших проблем розвитку наукового потенціалу галузі, визначення пріоритетних напрямів розвитку галузевої науки на середньострокову перспективу, якісне формування галузевого наукового простору.

До основних **завдань** Програми віднесено:

формулювання мети, завдань та принципів подальшого розвитку галузевої науки з урахуванням її системного розвитку та розширення спектру наукових напрямів;

окреслення ключових проблем галузевої науки та визначення шляхів їх розв'язання на основі комплексних, науковообґрунтованих рішень;

розроблення плану заходів, спрямованих на розв'язання основних завдань розвитку галузевої науки на основі поглиблення наукових досліджень у межах заявлених наукових напрямів та всебічного використання інтелектуального потенціалу наукових та архівних установ України.

II. Мета, завдання та принципи розвитку галузевої науки

Метою розвитку галузевої науки у перспективі визначено:

науковий супровід інноваційного розвитку архівної галузі як органічного сегмента глобального інформаційного середовища для досягнення світового рівня у розвитку архівної справи та діловодства, запровадження надійних механізмів стимулювання діяльності різних суб'єктів щодо збереження архівної спадщини у традиційних для України формах, з використанням інноваційних підходів і світового досвіду в архівній сфері.

Основними завданнями галузевої науки, з урахуванням реальних потреб розвитку галузі і спрямованість на одержання конкретних результатів, визначено:

удосконалення системи управління науковою діяльністю;

формування організаційно-нормативних засад розвитку галузевої науки;

формування інформаційно-аналітичного та ресурсно-технологічного забезпечення розвитку галузевої науки;

проведення моніторингу результативності наукових досліджень та розробок;

проведення прогнозно-аналітичних досліджень та наукових досліджень за пріоритетними напрямками;

створення нових, готових до впровадження технологій, іншої наукоємної продукції;

подолання архаїчної структури та застарілої методики проведення наукових досліджень та перехід до випереджального планування тематики наукових досліджень з метою надання їм інноваційного характеру;

підвищення економічної ефективності науково-дослідних робіт;

поглиблення міжнародного співробітництва у сфері архівної справи, розширення участі архівних установ у міжнародних наукових і дослідницьких проектах;

створення умов для ефективнішого впровадження в архівних установах результатів наукових досліджень з використанням сучасних інформаційних технологій;

залучення інтелектуального потенціалу архівних установ України до вирішення проблем інноваційного розвитку архівної справи;

підвищення рівня економічних і соціальних гарантій для професійної і наукової самореалізації наукових працівників галузі.

Подальший розвиток галузевої науки має здійснюватися з урахуванням таких **принципів**:

- законності;
- системності та комплексності;
- обґрунтованості та пріоритетності;
- орієнтації на кращі вітчизняні та світові практики з метою удосконалення організаційно-правових, технічних, технологічних механізмів розвитку галузевої науки;

одержання конкретних результатів, спрямованих на досягнення чітко визначених завдань, створення кінцевої наукоємної продукції;

забезпечення високого рівня корисності для архівної справи кінцевих результатів досліджень, а також швидке доведення одержаних нових наукових знань і розробок до архівних установ що здійснюватимуть їх практичне застосування.

Зазначені принципи мають враховуватися під час розроблення нормативно-правової бази функціонування галузевої науки, програм її розвитку та планів наукових досліджень.

III. Системні проблеми розвитку галузевої науки та шляхи їх розв'язання

Наразі у галузевій науці спостерігаються негативні явища, що істотно знижують потенціал її розвитку:

неефективність державного регулювання питань наукового забезпечення розвитку архівної справи, пов'язана з відсутністю нормативно-правових актів у цій сфері, що призводить до нерегульованості питань проведення наукових досліджень науковими та архівними установами галузі;

нерозвиненість економічних та правових механізмів впровадження результатів науково-дослідних робіт у практику роботи архівних установ;

відсутність єдиних стандартів та регламентів проведення наукових досліджень у сфері архівної справи;

недостатність фінансових ресурсів для інноваційного розвитку науки, застаріла матеріально-технічна база, що обмежує можливості наявного кадрового наукового потенціалу та привабливість наукової діяльності для молодих науковців;

невирішеність питань кадрового забезпечення галузевої науки висококваліфікованими спеціалістами.

Розв'язання окреслених проблем може бути здійснено шляхом проведення таких заходів:

формування нормативної, організаційної, матеріально-технічної та кадрової бази для розвитку галузевої науки;

запровадження систематичного моніторингу результативності наукових досліджень та розробок;

запровадження систематичних прогнозно-аналітичних досліджень, стратегічних маркетингових досліджень ринкового попиту на наукову продукцію та формування відповідних прогнозів;

організації міжнародного співробітництва у сфері архівної справи.

Для досягнення поставленої мети необхідно здійснити такі **заходи**:

підготувати нормативно-правову базу, що унормовує питання координації та адміністрування наукових досліджень;

створити окремий структурний підрозділ Укрдержархіву (сектор) з координації та адміністрування наукових досліджень;

розробити систему моніторингу та оцінки результативності наукових досліджень за відповідними методиками;

проводити систематичну оцінку результативності функціонування галузевого сектору наукових досліджень, забезпечити систематичне визначення їх результативності та інноваційної спрямованості;

залучати до формування замовлення та визначення пріоритетів наукових досліджень представників наукової та архівної спільноти;

формувати перспективні плани наукових досліджень з урахуванням пріоритетів інноваційного розвитку галузі;

запровадити нові норми, стандарти та процедури наукової діяльності з урахуванням світових тенденцій та зарубіжних моделей управління науковою сферою;

активізувати проведення наукових досліджень на договірних засадах та участь у конкурсах науково-дослідних проектів на основі грантів;

залучати альтернативні джерела фінансування на проведення наукових досліджень у сфері архівної справи;

встановити та підтримувати сталі зв'язки з навчальними закладами на рівні системи відновлення наукових кадрів, комунікаційних каналів обміну інформацією, інформування про проведення наукових робіт;

розробити методiku визначення потреб галузі в наукових кадрах;

створити ефективну систему відбору наукових кадрів як основи формування кадрових ресурсів галузі;

проводити стажування випускників магістратури за профільними спеціальностями в УНДІАСД, архівних установах;

участь науковців архівної системи в експертизі змісту навчання за напрямками підготовки «архівна справа» та підготовці навчально-методичних комплексів;

сприяти використанню у навчальному процесі результатів наукових досліджень, залучення молодих спеціалістів до проведення наукових досліджень;

створити на базі УНДІАСД Галузевий центр професійної підготовки і підвищення кваліфікації працівників галузі;

розробити кваліфікаційні вимоги щодо атестації наукових співробітників галузі;

сприяти навчанню, стажуванню молодих учених за кордоном у профільних наукових центрах, їх участі у міжнародних наукових конференціях, виданні наукових праць;

організовувати професійні тренінги для наукових працівників галузі;

забезпечити приміщеннями, сучасним обладнанням УНДІАСД, зокрема, для проведення фізико-хімічних та біологічних досліджень;

створити умови для вільного доступу українських архівістів до світових наукових надбань, надати підтримку виданню галузевої наукової періодики;

забезпечити систематичне визначення результативності та інноваційної спрямованості діяльності наукових та архівних установ;

розробити механізми наукових комунікацій наукових та архівних установ системи Укрдержархіву;

створити умови для залучення архівних установ до проведення наукових досліджень у сфері архівної справи;

підвищити ефективність використання бюджетних коштів, що спрямовуються на проведення прикладних наукових досліджень у сфері архівної справи, сприяти залученню позабюджетних коштів на проведення наукових досліджень;

проводити систематичну оцінку результативності галузевого сектору наукових досліджень та розробок на основі комплексних показників ефективності наукових досліджень;

IV. Реалізація Програми

Реалізація Програми має забезпечуватися шляхом поетапного вирішення завдань і проведення заходів щодо виконання Програми.

4.1 Заходи на виконання програми розвитку галузевої науки на 2016-2020 роки

Перспективні напрями розвитку документознавчих досліджень

Одним із актуальних теоретичних питань документознавства є поняттєве. Водночас для потреб практичної сфери документознавства є нагальним створення *словника історичних видів українських документів* (14-18 століть) на кшталт виданого ще за часів СРСР «Краткого словаря видов и разновидностей документов», що містив видовий склад переважно документів, що були в обігу на території російських князівств та Російської держави з періоду середніх віків та до початку ХХ століття.

Поряд з поняттєвою однією з ключових є класифікаційна проблема. У традиційному документознавстві нагальною є підготовка нової редакції *Державного класифікатора управлінської документації*.

Найвагомішу частину теоретичних проблем документознавства складають питання електронного документознавства. Серед яких:

а) визначення сутності ЕІР як джерел історичної інформації, що підлягають архівному зберіганню з огляду на важливість їх інформації (пов'язано із збільшенням ЕІР, які створюють у діяльності державних органів, підприємств, установ та організацій різних форм власності, у тому числі на підставі чинного законодавства;

б) розроблення методологічних засад проведення відбору електронних інформаційних ресурсів (ЕІР) на архівне зберігання та критерії проведення експертизи цінності ЕІР;

в) здійснення класифікації ЕІР;

г) розроблення теоретичних та методичних засад організації зберігання та використання науково-технічної документації в електронній формі (вивчення сукупності програм та форматів, що використовують для створення НТД).

До практичних проблем документознавства віднесено:

1. Розроблення примірних номенклатур справ різних видів органів місцевого самоврядування (обласні, районні, селищні, сільські ради). Незважаючи на актуальність зазначено теми її здійснення в сучасних умовах неможливе через наявність в державі планів реорганізації та зміни повноважень, функцій та завдань органів місцевого самоврядування.

2. Підготовка примірних номенклатур справ для установ, однорідних за характером діяльності (у першу чергу – для місцевих судів). Розроблення зазначених номенклатур також має відбуватися після здійснення правових, організаційних та економічних реформ в Україні.

3. Розроблення примірної інструкції з діловодства для підприємств та організацій, заснованих на приватній формі власності.

4. Розроблення типового положення про службу діловодства юридичної особи.

5. У зв'язку з підготовкою нової редакції ДСТУ 4163 «Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів» постає необхідність розроблення методичних рекомендацій із застосування нової редакції зазначеного ДСТУ.

6. Державні архіви наголошують на необхідності підготовки галузевих переліків документів для промислових підприємств різних галузей, галузей освіти, молоді, сім'ї, спорту, у сфері земельних ресурсів, для закладів охорони здоров'я (стаціонарні, поліклінічні, амбулаторні, диспансерні, станції «швидкої допомоги», консультативно-діагностичні центри), для фінансових органів (фінансові та податкові інспекції, казначейські служби, органи пенсійного забезпечення). Ця проблема є актуальною в Україні вже з 1990-х років, на неї неодноразово наголошували провідні документознавці та архівісти. Однак її вирішення можливе тільки за ініціативи та безпосередньої активної участі в роботі створення переліків самих архівістів конкретної галузі, які знають видовий склад потоків документів галузі та особливості функціонування кожного виду.

7. Вирішення проблеми відбору цифрових (електронних) документів для архівного зберігання, зокрема аудіовізуальних.

8. Поглиблене розроблення теоретичних та методичних засад проведення експертизи цінності науково-технічної документації, її відбору для внесення до НАФ та передавання на зберігання до державних архівів.

9. Обґрунтування загальних вимог до ідентифікації електронних документів, аудіовізуальних документів, НТД в електронній формі, документів особового походження в електронній формі, електронних інформаційних ресурсів, електронних копій страхового фонду документації та електронних (цифрових) копій документів фонду користування для побудови загальногалузевої пошукової системи.

10. Розроблення системи взаємодії електронного документообігу та архівної системи України з ринком цифрових технологій Європейського Союзу у межах реалізації Програми European Digital Agenda Європейського Союзу (DAE), ініціатив України щодо інтеграції України до ринку цифрових технологій Європейського Союзу (пункт 7 протоколу засідання Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 № 61) та пропозицій Мінекономрозвитку України щодо першочергових заходів з зазначеної інтеграції (лист від 13.01.2014 № 2301-01/953-04).

Перспективні напрями розвитку архівознавчих досліджень

Теоретичне осмислення сучасних проблем архівного будівництва, інтеграція наукових досліджень і архівної практики є необхідною умовою ефективного виконання державними архівами фундаментальної суспільної місії у справі управління, формування, збереження й використання сукупної архівної спадщини України – Національного архівного фонду, забезпечення інтелектуального доступу до архівної інформації.

Враховуючи зазначене вище, до головних та перспективних напрямків архівознавчих досліджень слід віднести такі:

Архівознавство і архівна справа народжуються у певному національному (державному) середовищі та проходять складний шлях розвитку, пов'язаний з еволюцією та становленням їхніх теоретичних і прикладних основ, перш ніж перетворитися на спеціальну самостійну галузь наукового знання та практичної діяльності. Разом з тим, ці невід'ємні складові архівістики є явищем інтернаціональним, котре спонукає вчених, науковців і фахівців-практиків вивчати та використовувати у своїй професійній діяльності новітні напрацювання архівістів у різних країнах світу. Отже, актуалізується дослідження на широкому історіографічному тлі історії та сучасного стану світової архівознавчої думки, соціокультурних і внутрішніх передумов цих процесів, формування традиційних і новаторських наукових підходів, методик у зарубіжному архівознавстві. Уваги заслуговує персоніфікація здійснюваного аналізу, презентація основних здобутків ключових постатей світової архівної науки та архівістів-практиків Європи, Америки, Канади, Австралії, що відображають поступ архівознавчої думки у світі, її вплив на архівну практику, окреслюють горизонти архівної науки на майбутнє з урахуванням процесів глобалізації та інформатизації світового простору.

На часі дослідження й узагальнення особливостей розвитку українського архівознавства як наукової галузі знань і навчальної дисципліни після здобуття Україною незалежності (зміна векторів пріоритетних досліджень, розбудова інфраструктури (наукові інституції, навчальні заклади, періодичні видання), фаховий аналіз глибини завдань реформування архівної галузі України, її входження у світовий культурний простір, публікацій вітчизняних науковців та їх значення для вирішення законодавчих, організаційних, науково-методичних питань функціонування НАФ).

Істотні зміни, які зазнала архівна справа України за останні десять років, пришвидшення темпів комп'ютеризації архівної галузі, затвердження низки нових законодавчих і нормативно-методичних документів,

розроблення галузевих стандартів, термінологічних словників, актуалізують підготовку нового видання підручника “Архівознавство” у співпраці з відповідними науковими установами та вищими навчальними закладами.

Дослідження проблем, пов’язаних з об’єктом і предметною сферою архівознавства, його методологічним інструментарієм і міждисциплінарними зв’язками з іншими галузями гуманітарного знання;

Вивчення історії, сучасних тенденцій та закономірностей розвитку архівної справи.

Нагальним є дослідження історії державних установ, що акумулює системні знання про процеси виникнення і розвитку держави та її апарату управління на українських землях, історію державних установ за певних історичних періодів загалом, а також історію окремих установ саме як фондоутворювачів, у діяльності яких було створено документи НАФ та їх комплекси різного рівня організації та ступеня цінності.

Історія державних установ безпосередньо націлена на саму сферу історичного документотворення та дозволяє з’ясувати процеси формування документних систем у контексті діяльності установ та їх реорганізацій, простежити рух документів та їх комплексів у просторі й часі, зрозуміти походження, системність та спадковість формування документних систем і шляхів документообігу в суспільстві, чим суттєво вдосконалює принципи та критерії формування, організації документів НАФ, проведення реконструкції втрачених архівних документальних комплексів, удосконалення сучасного довідкового апарату архівів тощо.

Нині архівна наука й архівна справа стрімко перетворюються на галузь спеціального наукового знання і практичної діяльності «поза кордонами». У сучасному світі важливого значення набуває міжнародне право щодо формування, обміну й використання інформаційних ресурсів, гармонізація нормативних засад архівної справи. Єдність професійних основ архівної справи, спільні завдання і методика архівної діяльності, забезпечення інтелектуального доступу користувачів до НАФ вказують на потребу при

розробленні національного архівного законодавства осмислення й врахування досягнень і позитивного досвіду країн пострадянського простору та у світі.

Серед прикладних наукових досліджень пріоритетними мають стати наукові розробки з питань:

державний архів як інформаційна система і як орган управління архівною справою і діловодством;

організація науково-методичної роботи в архівних установах, визначення критеріїв оцінки її результативності;

удосконалення методики формування НАФ, комплектування архівів (робота з установами недержавної форми власності);

удосконалення критеріїв віднесення документів НАФ до унікальних;

організація документів НАФ;

копіювання архівних документів;

забезпечення збереженості документів в архіві (вивчення механізму старіння документів, експериментальні дослідження з метою з'ясування процесу старіння документів з різними носіями і визначення методів подовження строків їхнього зберігання; удосконалення методів консервації та реставрації документів, поновлення згасаючих текстів; розроблення засобів та способів захисту документів);

застосування нових інформаційних технологій у таких напрямках: формування баз даних для поліпшення організації зберігання і державного обліку документів НАФ, створення електронних інформаційно-пошукових довідників; оцифрування архівних документів.

V. Очікувані результати від реалізації Програми

Реалізація запропонованих у Програмі заходів повинна сприяти досягненню таких **результатів**:

створити ефективну модель розвитку галузевої науки, посилити її взаємозв'язки з практикою, освітою, розвитком наукового потенціалу галузі, інтеграцією до міжнародного наукового простору;

досягти принципово нового рівня функціонування галузі, забезпечити її стійкий інноваційний розвиток;

забезпечити стале функціонування галузевої науки на основі її системного розвитку та розширення спектру наукових напрямів;

оптимізувати структуру галузевої науки, що сприятиме створенню сучасного наукового середовища, підвищенню ефективності використання коштів державного бюджету для розв'язання пріоритетних проблем галузі; оптимізувати видатки з державного бюджету на науку та ефективно їх використовувати;

підвищити економічну ефективність науково-дослідних та методичних розробок;

створити цілісну систему підготовки та підвищення кваліфікації науковців, досягти необхідного рівня забезпечення галузі висококваліфікованими науковими кадрами;

проводити наукоємні дослідження, які відповідають потребам сучасного інформаційного суспільства з урахуванням вимог ринку наукових послуг;

сформувати тривалі та надійні міжнародні наукові зв'язки, розширити участь у міжнародних наукових проектах;

VI. Фінансові ресурси, необхідні для реалізації Програми

Фінансування заходів щодо реалізації Програми здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України у межах асигнувань, передбачених на відповідний рік на проведення прикладних наукових досліджень, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

У перспективі передбачається отримання додаткових фінансових ресурсів за рахунок інтенсивного розвитку консалтингової діяльності,

проведення наукових досліджень на договірних засадах, комерційного впровадження результатів наукових робіт.

VII. Моніторинг та контроль за реалізацією Програми

Система моніторингу та контролю за реалізацією Програми має складатися:

зі структури, що проводитиме моніторинг;

з формування комплексу показників, які свідчитимуть про досягнення цілей Програми;

з визначення методів збирання інформації для аналізу основних показників, які застосовуватимуться для контролю за реалізацією Програми.

Вихідною точкою для визначення системи моніторингу буде щорічне проведення збирання, опрацювання та аналізу інформації щодо результатів реалізації пріоритетних напрямів розвитку галузевої науки, якості виконаних науково-дослідних робіт.

Список джерел

1. Архівознавство: Підр. для студ. іст. ф-тів вищ. навч. закладів України / За заг. ред. Я. С. Калакури та І. Б. Матяш. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – К.: Видавн. дім "КМ Академія", 2002. – 356 с.
2. Архівознавчі та джерелознавчі галузі знань: проблеми взаємодії на сучасному етапі: матеріали наук. конф. з міжнар. участю, 14 берез. 2013 р., м. Київ / Держ. архів. служба України, УНДІАСД, ЦДАМЛІМ України, Каф. архівознавства та спец. галузей іст. науки іст. ф-ту Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – К., 2013. – 194 с.
3. Бездрабко В. Класифікація архівних документів: проблеми і пошук // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвідомчий збірник наукових праць. – К., 2002. – Вип. 5. – С. 179-184.
4. Бездрабко В.В. Сучасне документознавства в Україні: концепції, перспективи розвитку / В.В. Бездрабко // Український історичний журнал. – 2008. – № 6. – С. 165-182.
5. Боряк Г. Архіви України: В серці суспільства чи на маргінезі суспільних потреб? // Архіви України. – 2004. – № 1-2. – С. 5-28.
6. Боряк Г., Новохатський К. Модерне архівне законодавство України // Архіви України. – 2004. – № 3. – С. 4-10.
9. Гаранін О.Я. Проект концепції УНДІАСД на період 2014-2018 рр. // Режим доступу: http://www.archives.gov.ua/Publicat/AU/AU_3_2013/04.pdf.
8. Дубровіна Л.А. Основні положення концепції комп'ютеризації архівної справи в Україні // Студії з архівної справи та документознавства. – 1998. – Т. 3. – С. 6-17.
9. Електронний документ: актуальні завдання та практичне впровадження (Життєвий цикл електронного документа) : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 11–12 жовт. 2012 р., м. Київ / Держ. архів. служба України, УНДІАСД, Центр. держ. електрон. архів України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К., 2012. – 131 с.

10. Зозуля С. М. Сучасна архівна термінологія в Україні : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 27.00.02 / Зозуля Світлана Миколаївна ; Держ. архів. служба України, УНДІАСД. – К., 2012. – 19 с.
11. Калакура Я.С. Архівознавство: наука чи система наукових знань? // Студії з архівної справи та документознавства. – 1996. – Т. 1. – С. 43-49.
12. Ковтанюк Ю. С. Електронне документознавство в Україні : сутність наукового напрямку, історія формування, перспективи розвитку : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 27.00.02 / Ковтанюк Юрій Славович ; Держ. архів. служба України, УНДІАСД. – К., 2012. – 20 с.
13. Кулешов С. Проект концепції розвитку документознавства в Україні // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. праць. Вип. 9 / Держкомархів України. УНДІАСД; НАН України. Ін-т історії України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського; НБУВ; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка; Редкол.: Г. В. Боряк (голова) та ін. – К., 2007. – 256 с.
14. Кулешов С. Документознавство : Історія. Теоретичні основи / Сергій Кулешов ; Держкомархів України, УНДІАСД, М-во культури і мистецтв України, Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. – К., 2000. – 161 с.
15. Кулешов С. Г. Загальне документознавство : навч. посіб. / С. Г. Кулешов ; Укрдержархів, УНДІАСД. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2012. – 123 с.
16. Матяш І. Проблеми розвитку архівознавства в Україні на сучасному етапі // Режим доступу: <http://www.history.odessa.ua/publication3/stat02.htm>.
17. Онищенко О. Документально–інформаційні ресурси архівів та бібліотек – спільна база для розвитку науки, освіти, культури // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвідомчий збірник наукових праць. – К., 2001. – Вип. 4. – С. 163-173.

18. Основні положення організації науково-дослідної та методичної роботи в державних архівних установах України / Держкомархів України. УДНДІАСД; Уклад.: І. Б. Матяш (кер.), В. М. Гика, С. Г. Кулешов та ін. – К., 2001. – С. 8-9.

19. Пиріг Р.Я. Сучасне архівне будівництво і вітчизняне архівознавство // Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи. Наукові доповіді Всеукраїнської конференції (Київ, 19–20 листопада 1996 р.). – К., 1997. – Ч. 1. – С. 23-28.

20. Скрицька Л., Новохатський К. Концепція забезпечення національних інтересів України в архівній справі (проект) // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2002. – Т. 8. – С. 53-79.

21. Христова Н. Стандартизація в архівній справі: проблеми та перспективи // Студії з архівної справи та документознавства. – 2004. – Т. 12. – С. 75-77.

22. Юдіна Л.М. Використання інформаційних ресурсів Національного архівного фонду України: науково-методичні засади, напрями та форми (1993-2004 рр.) [Текст] : Дис... канд. іст. наук: 07.00.10 / Юдіна Лариса Миколаївна ; Державний комітет архівів України, Український НДІ архівної справи та документознавства. – К., 2005. – 330 арк.